

Milda Balvočiūtė Knyzelienė: „Esu laiminga, kad šis kraštas kasmet vis sulaukia gausaus būrio menininkų ir čia vyksta gražūs dalykai..“

Justinos KNYZELYTĖS, Gabrielės KNYZELYTĖS, Šarūnės ZURBOS, AURELIJAUS VERYGOS nuotraukose – Užvenčio dvaro sodyboje 2024 m. vasarą vykusio akvarelės plenero, meninės kalvystės ir šamoto skulptūrų kūrybos stovyklos-festivalio „Užventis MENE XV. 2024“ akimirkos

„Mums Užventis, kaip ir namai, mylima vieta. „Visi keliai į namus veda“ mums svarbi tema“

Istorinėje Užvenčio dvaro sodyboje šią vasarą jau penkioliką kartą vyko tarptautinis akvarelės pleneras, meninės kalvystės ir šamoto skulptūrų kūrybos stovykla-festivalis „Užventis MENE XV. 2024“. Žemaitiškas jo šūkis skelbė: „Vėsi kelė ē nomos ved“ („Visi keliai į namus veda“). Festivalį rengė viešoji įstaiga „Užvenčio pegasas“, projektą iš dalies finansavo Lietuvos kultūros taryba.

Į atnaujinamą Užvenčio Šv. Marijos Magdalietės bažnyčią (kitais metais minėsime jos 200 metų sukaktį), kurioje atidaryta surengta įspūdinga festivalyje kūrusių menininkų darbų paroda „Užventis. Šimtas saulių geležinių“, lankytojai buvo pakviesti liepos mėnesio pabaigoje, jau baigiantis festivaliui. Paroda dedikuota jau minėtam artėjančiam bažnyčios 200 metų jubiliejui. Ji, pasak žinovų, didžiausia šiuolaikinės kalviškosios kryždirbystės paroda, kada nors surengta Lietuvoje.

– Kryždirbystės kolekcija Lietuvoje iš esmės yra pildoma Užventyje ir Druskininkuose. Užventyje kalvių bendruomenė susirenka kiek gausesnė. Renovuojamas miestelio bažnyčios interjeras –

tai nuostabi erdvė ir mums, kalviams, ir festivalyje kūrusiems akvarelininkams.

Iš anksto sutarėme, kad kiekvienas į Užventį atvykstantis kalvis kurs nedidelio formato savo gimtųjų vietų koplytstulpio, stogastulpio ar istorinio bažnyčios kryžiaus kopiją. Galiu pasakyti, kad pasirinktas nedidelis formatas darbą paverčia beveik juvelyrika. Kiekvienas kalvis iš savo brangiausios vietos atsivežė po simbolį ir padovanojo jį Užvenčiui. Stovyklos metu mokėme geležinių saulūčių gamybos ir vaikus, jaunimą. Norėjome daugiau dėmesio skirti mažiesiems. Spėju, kad saulių buvo sukurta net daugiau negu šimtas, – pasakoja ilgametis festivalio „Užventis MENE XV. 2024“ dalyvis, kalvių kalvis Virgilijus Mikuckis iš Mažeikių.

Užventis Lietuvoje ir už jos ribų yra garsus būtent kalviškosios kryždirbystės tradicija. Miestelyje už Ventos, už visiems žemaičiams upės šventos, liepą tradiciškai susirenkantys kalviai, tapytojai ir šamoto skulptūrų kūrėjai viską, ką sukuria, palieka Užvenčiui kaip dovaną. Taip čia išlikusio dvaro parko teritorijoje veikiančio kraštotyros muziejaus ir Užvenčio dvaro malūno aplinka tampa vienu įspūdingiausių Lietuvos muziejų po atviru dangumi.

Šamoto skulptūras užtvėntos Ventos upės saloje šiemet kūrė keramikė Živilė Bardzilauskaitė-Ber-

gins, specialiai į festivalį iš Vokietijos atvykusi jos dukra keramikė Domilė Ragauskaitė-Svirnelienė, šamoto meistrė Tiina Kaljuste (Estija) ir šamoto skulptūrų kūrimo Užventyje pradininkai – Irena Šliuželienė ir jos vyras Vilius Šliuželis.

– Mums Užventis, kaip ir namai, mylima vieta. „Visi keliai į namus veda“ mums svarbi tema. Tai keliai, kuriais vaikščiojame ir kurie veda į Užventį. Tai mūsų tautos, kultūros paveldas ir jo puoselėjimas. Tai mūsų šaknys, mūsų ramybės uostas. Visuomet prisimename, kad iš čia galime semtis stiprybės, – sako keramikė, šamoto skulptūrų autorė I. Šliuželienė. Šiomet jos kartu su vyru Viliumi sukurta įspūdinga skulptūra pavadinta „Viltimi“.

Jau 15-tą vasarą Užventyje šiomet kūręs šiaurietis akvarelininkas Voldemaras Barakauskas, laukdamas kūrybinio proceso pradžios, pažymėjo, kad keturiolikai į Žemaitiją atvykusių akvarelininkų šiųmetė festivalio tema suteikė pakankamai laisvės, kita vertus, žinojimas, kad darbai bus eksponuojami miestelio bažnyčioje, įvedė ir tam tikrų motyvų.

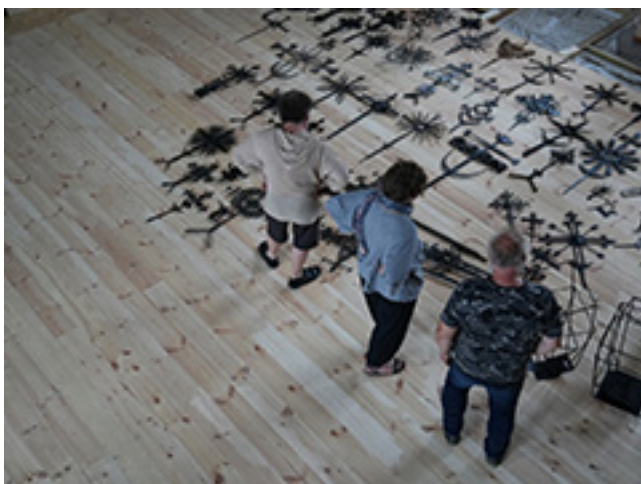
– Dailininkai galėjo kurti ir bažnyčioje. Anksčiau esu tapęs garsiojoje Paberžės, vieno Estijos

kurortinio miestelio šventovėje. Įdomus tas faktas, kad net devynių į Užventį atvykusių akvarelininkų darbai buvo eksponuojami Kaune vykusioje Baltijos šalių akvarelės bienalėje „Baltijos tiltai 2024“. Dailininkai Užventyje turėjo ypač intensyvias kūrybos savaites, – sakė V. Barakauskas.

– Rengiamo festivalio tema kasmet iš anksto yra gerai apgalvojama. Stengiamasi pasirinkti tokią, kuri rezonuotų su dabartinėmis kultūrinio ir socialinio gyvenimo aktualijomis, atspindėtų festivalyje susiburiančios kūrėjų bendruomenės vertybes. „Vėsi kelė ē nomos ved“ pasirinkta kaip grįžimo prie savo šaknų, pilnatvės ir vientisumo simbolis. Namų temą yra išplėtojusi ir Užvenčiui svarbi, čia jaunystės metais gyvenusi rašytoja Marija Pečkauskaitė-Šatrijos Ragana. Jos kūrinys „Sename dvare“ yra namų archetipas ir šių dienų lietuvių literatūroje. Grįžimo jausmas – tai esminė mūsų festivalio dalis. Tikriausiai neatsitiktinai jo metu akvareles liejo jau trečią kartą į Užventį atvykusi lietuviškų šaknų turinti dailininkė Svetlana Pleikis. Kaip jau minėta, šiais metais šamoto skulptūras kūrė ir iš Vokietijos į

(Nukelta į 50 p.)

Lietuvą grįžusi keramikė Domilė Ragauskaitė-Svirnelienė. Tai atspindi ir bendrą festivalio rengėjų ir dalyvių kūrybinį tikslą – sukurti erdvę, kurioje menas gali jungti žmones, skatinti grįžimą į save, prie savo šaknų bei stiprinti vietos ir kūrėjų bendruomenių jungtį. Užvenčio kontekste tai reiškia, kad kiekvienas festivalio dalyvis šiltai ir svetingai priimamas šioje vietoje, čia kiekvienas gali būti savimi ir dalintis savo kūryba. Tai, kad šiame festivalyje vertinamas kryptingumas, įvietintas menas, patvirtina ir tas faktas, jog nemaža dalis menininkų šiomet čia kūrė jau penkioliktą vasarą. Penkioliktas ir šis festivalis. Jis kasmet atneša naujų kūrybinių idėjų, meninių išraiškų ir patirčių, praturtinančių ir išmokančių kažką nauja. Tuo pačiu jis stiprina tai,

kuo Užventis yra ypatingas: šio krašto kultūrą, tradicijas ir vietos dvasią. Kadangi tai jau penkioliktas kūrybinis susilieėjimas, reikia manyti, jog esame teisingame kelyje, vedančiame namo, kalba festivalio organizatorė Milda Balvočiūtė-Knyzelienė.

Šis festivalis išskirtinis ir tuo, kad jo metu Užventyje vyko Šeiko šokio teatro įvietinto šokio spektaklio-ekskursijos „Soteria“ premjera. Pasak jo režisierės Dovilės Binkauskaitės, Užvenčio erdvės tapo scenografija spektakliui, kuriame svarbus grįžimas į pilnatvės ir vientisumo jausmą, grįžimas iš būsenos „tarp“ į „čia“.

Parengė Vytis Alionis

MRF
MEDIJŲ RĖMIMO FONDAS

Festivalio uždarymo renginio akimirka. Kalba festivalio organizatorė, Užvenčio kraštotyros muziejaus vedėja Milda Balvočiūtė-Knyzelienė. Aurelijaus Verygos nuotrauka